

วารสาร

**มหาวิทยาลัย
สังคมศาสตร์
และการสื่อสาร**

INTERDISCIPLINARY SOCIAL SCIENCES AND COMMUNICATION JOURNAL

ปีที่ 6

ฉบับที่ 3

กรกฎาคม - กันยายน
2566

ISSN XXXX-XXXX [Online]

วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร

INTERDISCIPLINARY SOCIAL SCIENCES AND COMMUNICATION JOURNAL (ISSC)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2566

ISSN: XXXX-XXXX (Online)

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้คณาจารย์ นักวิจัย ได้พัฒนาองค์ความรู้ และเปลี่ยนแนวคิดและเผยแพร่ความก้าวหน้าทางวิชาการ สาขาวิชาต่าง ๆ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขอบเขต วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) รับผิดชอบ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ ด้านนิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครุศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการโรงแรม จิตวิทยา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หน่วยงาน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
41 หมู่ที่ 5 ถนนรักศักดิ์มงคล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไวกุณธ์ ทองอร่าม
อาจารย์ ดร.สุวิทย์ คุ้มตาธนวัฒนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ คังคะศรี

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สันติสุขธิ์ ปริวัชชระกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวรัชชนก แพทย์นิมิตร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.กรกฎ ทองชะเอม
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย
ศาสตราจารย์ ดร. เทิดศักดิ์ ช่วยบำรุง
คณะกรรมการจัดการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ประเทศไทย
ศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย
ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะ พงศาพิทักษ์สันติ
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ประเทศไทย
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์
คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวรรณ ศิรินันทนา
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.สกล บุญสิน
สำนักวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, ประเทศไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงธรรม สรณะ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ประเทศไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชร์
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย
อาจารย์ ดร.ภานนท์ คุ่มสุภา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย
อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เส็งมณีย์
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ประเทศไทย

กองบรรณาธิการพิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

อาจารย์อังศุมาริน สุขย์รัตนโชค
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ประเทศไทย

จัดหน้า

นายณจักร วงษ์ยิ้ม

ออกแบบปก

อาจารย์ ดร.ภานนท์ คุ่มสุภา

วาระการตีพิมพ์ ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม
ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน
ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน
ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

การเผยแพร่ฉบับ on-line

www.tci-thaijo.org/index.php/ISSC

การส่งต้นฉบับ

เว็บไซต์ www.tci-thaijo.org/index.php/ISSC
โทรศัพท์ 081 374 3100, 081 590 3639

คำชี้แจง

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสารนั้น ต้องผ่านการพิจารณาให้ความคิดเห็นรวมทั้งตรวจแก้ไขทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่ทราบชื่อผู้พิมพ์ และ ผู้พิมพ์ไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double BlindPeer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องที่กองบรรณาธิการวารสารฯ คัดสรรก่อนลงพิมพ์อย่างน้อย 2-3 ท่าน

**** ข้อความ ข้อคิดเห็น หรือข้อค้นพบ ในวารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร
เป็นของผู้เขียน ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ
ที่อาจเกิดขึ้นจากบทความและงานวิจัยนั้น ๆ โดยมิใช่ความรับผิดชอบ
ของคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ****

บทบรรณาธิการ

วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร

วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2566) มีบทความวิจัยรวมทั้งหมด 19 บทความ แต่ละบทความก็มีความหลากหลายสาขาวิชา มีความองค์ความรู้ใหม่ ๆ

กองบรรณาธิการวารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร ต้องขอขอบคุณผู้สนับสนุนบทความทุกท่านที่ได้ส่งผลงานเข้ารับการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้เกียรติประเมินบทความในวารสารฉบับนี้ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.สันดุสิต บรวิงษ์ตระกูล)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

1	อิทธิพลของอินฟลูเอนเซอร์ที่มีชื่อเสียงต่อการตัดสินใจซื้อน้ำหอมของผู้บริโภควัยทำงาน 1 <i>ปรียา ตัณฑ์เจริญรัตน์, เนื่องอนงค์ ภูรุ่ง และ ปิยพงศ์ เผ่าวณิช</i>
2	การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของครูพลศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 15 <i>ยานี จรงค์ลี และ สุขสวัสดิ์ แยมศรี</i>
3	ระบบธุรกิจอัจฉริยะเพื่อวิเคราะห์และพยากรณ์การผลิตทุเรียนกรณีศึกษา ผลผลิตทุเรียนจังหวัดจันทบุรี 29 <i>ต่อสันต์ พิพัฒน์สุทธิ, ชัยวิทย์ ธีระวัฒน์พงศ์ และ ยุทธนา พรรคอนันต์</i>
4	การจัดการเครือข่ายสมาชิกกิจกรรมธรรมชาติในประเทศไทย 44 <i>ทัศนีย์ สาแก้ว ปิ่นสวัสดิ์ และ อุทัย เลหาวิเชียร</i>
5	การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านมอทะ ตำบลแม่อุสุ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก 53 <i>ทิพย์หทัย ทองธรรมชาติ</i>
6	สาเหตุและผลของความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 67 <i>นิธิธรรม คุณาลัย และ รวิภา ธรรมโชติ</i>
7	มาตรการความปลอดภัยของรถโดยสารสาธารณะ กรณีศึกษา : รถโดยสารขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ 81 <i>บรรจง เหลืองรัตนมาศ และ พงศ์สิทธิ์ ศรีสมทรัพย์</i>
8	กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่องฉลาดเกมส์โกง (2560) 94 <i>ปิยภัทร นันทนเศรษฐ์ และ ปัทมาวี จารูวร</i>
9	การจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสักเพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ 104 <i>พิษณุ รัตนปริคณณ์ และ อุทัย เลหาวิเชียร</i>
10	ปัญหากฎหมายในการแสดงเจตนาในสัญญาอิเล็กทรอนิกส์: ศึกษากรณี การซื้อขายสินค้าออนไลน์ของผู้สูงอายุ 116 <i>ชฎานาภา ฌมัยวงษ์, อาทิตยา โภคสุทธิ และ กันยารัตน์ ชาติวิระธรรม</i>

สารบัญ

- 11** ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการบริหารสภาพคล่อง
กับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์
และการก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 125
ณัฐธัญญา เพ็ชรพั่งงา และ พรทิภา แสงเขียว
- 12** ความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพ
รายงานทางการเงินของกำลังพลในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 143
สาโรช พลพินิจ และ เบญจพร โมกษะเวส
- 13** อิทธิพลของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงิน
ส่วนบุคคลของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร 162
อังคณา อ้นจิ้น, จิรพงษ์ จันทรงาม
- 14** รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี 172
จริยา เจนทนา, สฎายุ ธีระวณิชตระกูล และ ชัยพจน์ รังงาม
- 15** ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความพึงพอใจในการสั่งซื้อสินค้าจากประเทศจีน
ผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้ซื้อรายย่อยในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา 183
พิชนิภา มาสุข, ลลิตพรรณ ปัญญานาค, ธมนวรรณ ป้อมสนาม และ วรญา โรจนาภาพร
- 16** แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา 195
ชูชัน หามะ, ชินิเพ็ญ มะลิสวรรณ และ ศุภาวิณี กิติวินิต
- 17** การศึกษาเปรียบเทียบกลไกการตรวจสอบการละเมิดมาตรฐานทางจริยธรรม
อย่างร้ายแรงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ 206
อาณัติ มานพ
- 18** การออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้ไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้
ในรายวิชาการประเมินทางจิตวิทยาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 219
ภัทรพร แจ่มใส และ สิริกัญญา มณีนิล
- 19** การศึกษาประสิทธิภาพหลักสูตรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 233
กฤษณะ โสขุมา, อภิชาติ ลือสมัย, ภัทรพร ตัลโต และ เกศินี โสขุมา

การจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสักเพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ THE INTEGRATED WATER RESOURCE MANAGEMENT IN PASAK RIVER BASIN FOR FLOOD PREVENTION IN PHETCHABUN PROVINCE

พิชญ รัตนปริคณัน¹ และ อุทัย เลหาวิเชียร²

Bishnu Ratanaparikon, and Uthai laohavichien

Article History

Received: 25-06-2022; Revised: 01-02-2023; Accepted: 01-02-2023

<https://doi.org/10.14456/issc.2023.47>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก ในเรื่องของการประสานงาน ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งใช้การเก็บข้อมูลจากการศึกษาเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลมาสู่การวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า

1) นโยบายภาครัฐ กฎหมาย และบทบาทของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำ ช่วยส่งเสริมการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในเรื่องของ การประสานงาน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการป้องกันอุทกภัย

2) ปัจจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุนการประสานงาน และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ การแบ่งปันวิสัยทัศน์และตั้งเป้าหมายร่วมกัน ความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นของหน่วยงานนี้ต่อกัน และพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานในอดีต และ

3) ปัจจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ การแบ่งปันวิสัยทัศน์และตั้งเป้าหมายร่วมกัน ความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานภาครัฐ และการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในทักษะเฉพาะทางด้านอุทกภัย ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพบว่า (1) ความไม่ยืดหยุ่นและการเขียนนโยบายที่มีการสั่งการจากส่วนกลาง เป็นอุปสรรคต่อการประสานงานและการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ph.D. (Candidate) in Public Administration, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

E-mail: 59bishnu@gmail.com author *Corresponding author

² รองศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Assoc. Prof., Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

ส่วนภูมิภาค และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ (2) การบังคับใช้กฎหมายโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของหน่วยงานผู้ถูกบังคับใช้กฎหมายส่งผลต่อประสิทธิภาพของการป้องกันอุทกภัย (3) ความไม่พร้อมและความไม่น่าเชื่อถือของสถาบันหลักที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการบูรณาการ เป็นอุปสรรคต่อการประสานงานและมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4) ปัจจัยด้านการขาดการส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

คำสำคัญ: การจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ การประสานงาน ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ABSTRACT

In this dissertation, the researcher has two objectives: to investigate (1) the integrated water resources management for flood prevention in Phetchabun province, especially in the aspects of coordination, cooperation, and the participation of stakeholders; and to examine (2) the problems and obstacles in the integrated water resources management under study Findings are as follows:

Findings are:

1) Water resources management in the Pa Sak Basin for flood prevention in Phetchabun province is in accordance with a clear government policy based on the Twenty-Year Water Resources Management Master Plan (2018-2037) and measures to cope with the annual rainy season. The Water Resources Act, B.E. 2561 (2018) promotes integration in making a budget, determining roles and duties to establish an institution to monitor water resources, and establishing an institution to mobilize an operational plan to be in consonance with the nation's major policy. This institution is the Office of the National Water Resources (ONWR) which is in consonance with the integrated water resources management model and is considered a major component. It is the factor that promotes integrated water resources management in the Pa Sak Basin in regard to cooperation and coordination between government agencies. It also encourages stakeholders' participation in flood prevention in Phetchabun province through the mechanism of committee members.

2) Other factors supporting cooperation and coordination between government agencies were the following: vision sharing and mutual goals; leadership; trust between agencies; and past good relationships between agencies.

3) Other factors supporting stakeholders' participation were the following: vision sharing and mutual goals; stakeholders' trust of government agencies; and the promotion of knowledge and understanding of flood management as specific skills of stakeholders. The problems and obstacles in the integrated water resources management in the Pa Sak Basin for flood prevention in Phetchabun province are from the following factors.

(1) Inflexibility and the formation of policy paying attention to the orders from the central agency are obstacles to the coordination and participation of regional agencies. There is an appearance of the participation of local

stakeholders. (2) Law enforcement without consideration of the readiness of the agency being enforced with the law affects the effectiveness of flood prevention in Phetchabun province. 3) The lack of readiness and trust of the major institutions established to promote the integration is an obstacle to the coordination and participation between government agencies and local stakeholders' participation.

4) The lack of learning promotion and the creation of knowledge to stakeholders are the obstacles to the local stakeholders' participation.

Keyword: integrated water resources management, coordination, cooperation, participation of stakeholders

1. บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยมักประสบปัญหาอุทกภัยรุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังเช่นเหตุการณ์อุทกภัยในลุ่มน้ำป่าสักพบว่ามีพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมซ้ำซากสูงในพื้นที่บริเวณเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำริมแม่น้ำป่าสัก กระจายตัวครอบคลุมทั้งจังหวัดเพชรบูรณ์ จนถึงอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (สำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2565) โดยเฉพาะจังหวัดเพชรบูรณ์ จากรายงานสถานการณ์สาธารณสุขของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระหว่างปี พ.ศ.2549 ถึงปี พ.ศ. 2558 สรุปเหตุการณ์และความเสียหายจากเหตุการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น 16 ครั้ง ราษฎรได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยทั้งสิ้น 696,219 คน/263,768 ครัวเรือน มูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่ได้มีการประเมินค่าไว้ จำนวน 603,247,269 บาท (บริษัท วอเตอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ คอนซัลแท้นส์ กรุ๊ป จำกัด, 2563)

จากปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น การจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทยในปัจจุบัน จำเป็นที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นมาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทำให้รัฐบาลสามารถบูรณาการ การปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านน้ำที่มีอยู่มากมาย สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับน้ำทั้งระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุลและยั่งยืนในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ โดยปัจจุบันได้มีการกำหนดปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ขึ้นมาใหม่ 3 ปัจจัยหลักได้แก่ (1) การประกาศใช้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (2) การประกาศใช้แผนแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และ (3) การจัดตั้งสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ขึ้นมาเป็นสถาบันหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานด้านน้ำที่เกี่ยวข้องอันเป็นปัจจัยที่แตกต่างจากการจัดการทรัพยากรน้ำในอดีต และจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก ในเรื่องของการประสานงาน ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะในเรื่องของการประสานงาน ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ

การจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการว่าเป็น การจัดการ ที่มีรูปแบบที่ดีที่สุด ที่เหมาะแก่การนำไปปฏิบัติจริง ในระดับแม่น้ำ ลุ่มน้ำย่อย และลุ่มน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ในการสนับสนุน วัตถุประสงค์ ทางสังคม และเศรษฐกิจ แต่ยังคงรักษาไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของระบบนิเวศและอุทกวิทยา โดยมีหลักการที่กล่าวถึง สิทธิในการจัดการและการแบ่งปันทรัพยากรน้ำผ่านหลักบูรณาการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การประสานงาน (coordination) และความร่วมมือ (collaborative) เพื่อลดข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากข้อกฎหมายที่ทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) ในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมิน ผล (Davis,2007) นอกจากนี้ยังเป็นแนวคิดพื้นฐาน ของการจัดการทรัพยากรน้ำในยุคปัจจุบัน สืบเนื่องต่อไปในอนาคต เนื่องจาก เป็นแนวคิดสำคัญที่องค์การสหประชาชาติ ใช้ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่ถูกเขียนขึ้น ในปี ค.ศ. 2018 กำหนดให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอันดับที่ 6 (SDG6) มีประเด็นเป้าหมายย่อยที่ส่งเสริมให้ทุกประเทศใช้แนวคิดจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ (Integrated water resource management: IWRM) เป็น เครื่องมือหลักในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่องการจัดการภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำทั้งในเรื่องภัยแล้งและอุทกภัย โดย คาดว่าแนวคิดจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการนี้จะถูกนำไปใช้มากกว่าร้อยละ 80 ของประเทศทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2030 (United Nations, 2021)

การจัดการอุทกภัยเชิงบูรณาการ (Integrating flood management: IFM) มีพื้นฐานแนวคิดมาจากการจัดการทรัพยากร น้ำแบบบูรณาการโดยเน้นการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน เกิดขึ้นได้เนื่องจากการบูรณาการเข้าด้วยกันของหน่วยรับผิดชอบหลาย ๆ หน่วย ทั้งในองค์กรเดียวกัน และต่างองค์กร จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแขนง ตามแต่ละความชำนาญของแต่ละองค์กร มาร่วม ทั้งนี้ทฤษฎีดังกล่าวจะต้องครอบคลุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด โดยหลักของการจัดการอุทกภัยเชิงบูรณาการประกอบด้วย 5 หลักการ ได้แก่ (1) มุ่งเน้นการจัดการวัฏจักรของน้ำแบบมองโดยองค์รวม (2) บูรณาการการจัดการทรัพยากรดินและน้ำเข้าด้วยกัน (3) ผสมผสานกลยุทธ์จากองค์ความรู้ที่หลากหลายจนได้กลยุทธ์ที่ดีที่สุด (4) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (5) รักษาไว้ซึ่งระบบนิเวศวิทยาเพื่อความยั่งยืน (Grabs, Tyagi, & Hyodo, 2007)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประสานงาน

การประสานงานระหว่างองค์กร (Inter-agency coordination: IAC) หมายถึง การรวมตัวกันของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และเพื่อความมั่นใจได้ว่าการรวมตัวกันจะทำให้การนิยามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการทำงานเป็นไปอย่างชัดเจน ทรัพยากรถูกนำไปใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการประสานงานจะช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ลง (Kjellman, Harpviken, Millard, & Strand, 2003) ปัจจัยที่ทำให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานไม่ประสบความสำเร็จ มีอยู่หลายปัจจัย ได้แก่ ความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจและอำนาจหน้าที่ แรงจูงใจในการประสานงานของแต่ละหน่วยงาน ต้นทุน ในการประสานงาน ปัญหาการจัดเตรียมความพร้อมทางโครงสร้างที่เหมาะสมในการประสานงาน และการขาดผู้ที่มีภาวะผู้นำในการประสานงาน (Minear, 2002)

ปัจจัยด้าน นโยบายภาครัฐ กฎหมาย และรูปแบบของสถาบัน ยังส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการทรัพยากรน้ำแบบ บูรณาการเพื่อป้องกันอุทกภัยผ่านปัจจัยด้านการประสานงานทั้งในแง่บวกและลบ และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัจจัยด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่สามารถกำกับและชี้นำการประสานงาน และความพร้อมของบุคลากรที่ยังขาดความเข้าใจและมักจะใช้เหตุผลของตนเองในการตัดสินใจ รวมไปถึงประวัติข้อพิพาทของแต่ละหน่วยงาน ล้วนแต่ส่งผลต่อกระบวนการประสานงานทั้งสิ้น (Ishiwatari, 2016, Subramanian, 2018, Upton, 2013, Wuni, 2008)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความร่วมมือ

ความร่วมมือ หมายถึง การดำเนินการ (operating) และการสนับสนุน (facilitating) ซึ่งกันและกันขององค์การต่าง ๆ ที่มาร่วมตัวกันด้วยข้อตกลง โดยมีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาที่เป็นปัญหาใหญ่ เป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยองค์การเพียงองค์การเดียว หรือหากสามารถแก้ไขได้ก็กระทำได้ยากและไม่คุ้มค่า (McGuire, Agranoff, and Silvia, 2010) ความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรน้ำอาจเปรียบเสมือนเป็นหุ้นส่วนทางการค้า (partnerships) มีการตกลงทำสัญญาขึ้นมา หลังจากที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกัน แบ่งหน้าที่ให้กันและกัน และได้ตกลงกันเรียบร้อย ขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จ หรือความล้มเหลว (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2015)

ปัจจัยด้านความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อป้องกันอุทกภัย จะต้องพิจารณาถึงเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันเป็นแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือหน่วยงานทำงานร่วมกันตามหน้าที่ที่ได้ทำสัญญาดังกล่าวไว้ ซึ่งเป็นเรื่องของความคุ้มค่าในการจัดสรรทรัพยากร และปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนหรือขัดขวางการประสานงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านการกำหนดและการแบ่งปันวิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ปัจจัยด้านรูปแบบการสื่อสาร และการสนับสนุนพื้นที่ที่สนับสนุนการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาในข้างต้นจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากบทบาทของสถาบันกฎหมาย และนโยบายของภาครัฐ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรมนุษย์ของแต่ละหน่วยงาน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและความสามารถในการตัดสินใจ และความเชื่อถือที่หน่วยงานที่ร่วมมือกันมีให้ต่อกัน หรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นซึ่งเกิดจากความร่วมมือที่เกิดขึ้นในอดีต (Bennett et al., 2020, Boer et al., 2016, Challies et al., 2016, Galvez et al., 2019, Holmes et al., 2012, O'Donnell et al., 2018, Sulaiman et al., 2019, Tan et al., 2008, Van Herk et al., 2011)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการทรัพยากรน้ำ และเพื่อการป้องกันอุทกภัยนั้น เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ผ่านการจัดการความเสี่ยงอันเนื่องมาจากอุทกภัย โดยการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ (United Nations Economic Commission for Europe [UNECE], 1999) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการความเสี่ยงในการเกิดอุทกภัย โดยเฉพาะกระบวนการตัดสินใจโดยแบ่ง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การนิยามปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน (2) การกำหนดวัตถุประสงค์ (3) การกำหนดตัวชี้วัด (4) การเขียนขอบเขตหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน และขอบเขตของการมีปฏิสัมพันธ์ (5) การประเมินทางเลือกหลังจากที่กำหนดขอบเขตแล้วเสร็จ และ (6) การตกลงเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการมีส่วนร่วม (Environment Agency [EA], 2010) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการเพื่อป้องกันอุทกภัย โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้ามามีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ได้แก่ การสนับสนุนจากกฎหมาย และสถาบัน ในการแบ่งอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเหมาะสม การสนับสนุนจากภาครัฐในการส่งเสริมความไว้วางใจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพิ่มขีดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสาร เพราะการจัดการด้านอุทกภัยมักเกี่ยวข้องกับคำศัพท์ที่เข้าใจได้ยาก เมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการเรียนรู้และเข้าใจข้อมูลได้อย่างชัดเจน ก็จะนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์และมีบทบาทในการตัดสินใจกำหนดนโยบายออกมา ทั้งนี้การส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นการกระตุ้นความตื่นตัว และตระหนักรู้หน้าที่ในการรับผิดชอบต่อชุมชนของ ส่วนปัจจัยที่ขัดขวางการมีส่วนร่วม นอกจากปัจจัยด้านกฎหมาย และรูปแบบของสถาบันที่ไม่เอื้ออำนวยแล้ว ยังพบว่า ภาครัฐมักกำหนดแผนเอาไว้ล่วงหน้า และใช้การฝึกอบรมให้ความรู้เป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดำเนินไปในแนวทางดังกล่าว ซึ่งอาจเกิดข้อขัดแย้งในภายหลังเมื่อผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวัง (Begg, Callsen, et al., 2017, Begg, Walker, et al., 2015, Callon, 1999, Dungumaro & Madulu, 2002., Edelenbos et al., 2017, Evers et al., 2012, Howgate & Kenyon, 2009, Loos & Rogers, 2016, Maskrey et al., 2016, Otto et al., 2016, Samuels, 2012, Wehn et al., 2015)

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง เป็นแนวทางสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร่วมกับการวิเคราะห์เอกสาร และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อค้นหาประเด็นโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในกลุ่มน้ำป่าสักในเรื่องของการประสานงาน ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาทำตารางจัดระเบียบข้อมูลเพื่อแยกแยะประเด็น ทั้งที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นรอง จากนั้นนำข้อมูลกลับมาประมวลอีกครั้ง เพื่อวิเคราะห์ประเด็นและจัดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน และใช้การสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อสรุปในเชิงทฤษฎีต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - 1.1 พื้นที่ศึกษา ได้แก่ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์
 - 1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับหัวหน้าฝ่าย/ส่วน ผู้อำนวยการ หรือผู้แทนองค์การที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในกลุ่มน้ำป่าสักในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ และตัวแทนจากเครือข่ายภาคประชาชนผู้ใช้น้ำชลประทาน หรือกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยซึ่งนับเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ (1) หน่วยงานราชการส่วนกลางและระดับภาค (2) หน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค และหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลางที่ปฏิบัติราชการหรือมีสำนักงานตั้งในจังหวัดเพชรบูรณ์ (3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (4) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้
 - (1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการและการจัดการเหตุอุทกภัย (2) แนวคิดและทฤษฎีการประสานงานและความร่วมมือ (3) แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. ขอบเขตด้านเวลา ทำการศึกษาปัญหาและการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในกลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์โดยจะใช้เวลาศึกษาการจัดการทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา คือในระหว่างปี พ.ศ. 2561 จนถึงปีปัจจุบัน

5. ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในกลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ กฎหมาย และบทบาทของสถาบันที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมายร่วมกัน ผู้นำที่ดี ความน่าเชื่อถือ และพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดี ส่งเสริมการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และ (3) ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมายร่วมกัน ความน่าเชื่อถือ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในกลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการกำหนดนโยบายจากบนสู่ล่าง กฎหมายที่ไม่เหมาะสม และความไม่พร้อมของสถาบัน ขัดขวางการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) ปัจจัยด้านมุมมองเป้าหมายที่แตกต่างกันขัดขวางการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และ (3) การขาดการอบรมให้ความรู้จากภาครัฐแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขัดขวางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6. อภิปรายผล

การจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในระดับลุ่มน้ำป่าสัก และระดับจังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งนโยบายภาครัฐ กรอบทางกฎหมาย และการใช้กลไกทางสถาบันอย่างเหมาะสม จะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันส่งผลต่อการป้องกันอุทกภัยที่เกิดขึ้นในจังหวัดเพชรบูรณ์

ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ จะช่วยส่งเสริมการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับ Tan et al. (2008: 64), OECD (2015) และ Ishiwatari (2016) ว่าการกำหนดนโยบายหลัก จะต้องคำนึงถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานร่วมบูรณาการให้ชัดเจน เพื่อประสิทธิภาพในการประสานงานและการส่งเสริมการบูรณาการในการจัดการปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ การขาดการสนับสนุนทางนโยบายและไม่มี ความชัดเจนที่จะระบุเป้าหมาย ทำให้กระบวนการตัดสินใจล้มเหลว ซึ่งปัจจัยที่นำไปสู่ความล้มเหลวหรืออุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้เกิดความร่วมมือเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ

ปัจจัยด้านกฎหมาย จะช่วยส่งเสริมการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลต่อการป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับข้อมูลจากงานวิจัยว่าการจัดการอุทกภัยมักประสบปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่กำหนดขึ้นตามแต่ละหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ พื้นฐานของข้อกฎหมายเป็นสิ่งที่กำหนดหลักในการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดวางแนวทางให้สมาชิกได้ร่วมทำกิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่สมาชิกได้กำหนดไว้ (Kozuch & Sienkiewicz-Malyjurek, 2016) ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของภาคผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานภาครัฐ มักถูกจำกัดด้วยกรอบทางกฎหมาย ข้อผูกพันที่ภาครัฐเขียนขึ้น และการกำหนดบทบาทหน้าที่ในมีส่วนร่วม (Wehn et al., 2015)

ปัจจัยด้านบทบาทของสถาบัน จะช่วยส่งเสริมการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับ (Subramanian, 2018, Wuni, 2008) ว่าอิทธิพลของสถาบันช่วยส่งเสริมการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการอุทกภัยที่สถาบันจะต้องให้ความสำคัญก็คือ การสร้างความรับรู้ถึงการรับผิดชอบร่วมกัน กำหนดเป้าหมายร่วม และทำความเข้าใจถึงกระบวนการและคำศัพท์เฉพาะทาง มีการประสานงานข้อมูลเบื้องต้นก่อนเกิดน้ำท่วม รวมถึงการเขียนแนวทางการปฏิบัติเพื่อระบุบทบาทหน้าที่ของทุกหน่วยงานสมาชิก เพื่อช่วยต่อการทำงาน

ปัจจัยด้านการทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงาน การมองภาพการจัดการทรัพยากรน้ำไปในมุมมองเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกันส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Subramanian (2018) และ Wuni (2008) การปลูกฝังค่านิยม รวมถึงการทำความเข้าใจในเนื้องานที่จะต้องทำร่วมกันส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงาน และเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Boer et al., 2016; O'Donnell et al., 2018, Galvez et al., 2019)

ปัจจัยด้านพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีของหน่วยงานในอดีตเองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wuni (2008) ความสัมพันธ์อันดีและประสบการณ์การทำงานร่วมกันในอดีตระหว่างหน่วยงานส่งผลส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงาน และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Ansell & Gash, 2008, Holmes et al., 2012)

ปัจจัยด้านผู้นำ ผู้นำที่มีการมองภาพในองค์รวมมักจัดทำแผนงานที่ส่งเสริมการบูรณาการ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะสอดคล้องข้อมูลจากงานวิจัยว่าปัจจัยด้านผู้นำที่ดีส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงาน (Ritchie, 2004) และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Ansell & Gash, 2008) และปัจจัยสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านความเชื่อมั่น ที่เกิดจากความสำเร็จในอดีตเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ซึ่ง

จะสอดคล้องข้อมูลจากการวิจัยว่า ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงาน และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Holmes et al., 2012, Sulaiman et al., 2019)

ส่วนปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสักเพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า การมีเป้าหมายร่วมกัน มีความเชื่อมั่น และการให้ความรู้ทำความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุทกภัย โดยเฉพาะการอธิบายความหมายและคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เข้าใจอย่างกระจ่าง จะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยว่า การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการวางแผนรับมืออุทกภัยของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ และการหาวิธีการสื่อสารข้อมูลและเป้าหมายที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ การส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการอุทกภัย และสนับสนุนให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะทำให้เกิดความเชื่อมั่น และความสัมพันธ์ที่ดี เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Evers et al., 2012:2838-2840; Otto et al., 2016, Samuels, 2012, Wehn et al., 2015)

การกำหนดนโยบายที่มีรูปแบบจากบนลงล่างเป็นปัญหาและอุปสรรค ต่อการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับ (Serra-Llobet et al., 2016) การนำการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ด้วยการรวมอำนาจบังคับใช้จากส่วนกลาง ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ก่อให้เกิดผลเสียต่อแผนที่ยื่นขึ้นในระยะยาว เนื่องจากไม่สามารถรับรู้ปัญหาในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแผนได้อย่างเหมาะสม

ส่วนข้อกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ และความไม่พร้อมของสถาบันที่เป็นหลักในการส่งเสริมการบูรณาการ เป็นปัญหาและอุปสรรค ต่อการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับ (Subramanian, 2018)

มุมมองเป้าหมายที่แตกต่างกันของหน่วยงานภาครัฐ และข้อจำกัดด้านความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับ (Upson, 2013) ว่า หากแต่ละหน่วยงานต่างคิดไปในแนวทางของหน่วยงานของตน อาจก่อให้เกิดความตึงเครียดในการประสานงานในการจัดการน้ำท่วม และการป้องกันอุทกภัย มุมมองที่ต่างกันดังกล่าวมีแนวโน้มส่งผลให้เกิดข้อพิพาทในการประสานงาน และ Samuels (2012) มุมมองเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพเฉพาะทางเป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการอุทกภัย เนื่องจากเป็นสิ่งที่ยากต่อการทำความเข้าใจ

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งกลไกในการรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดให้เข้ามาอยู่ในเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสาร และการถกเถียงกันด้วยหลักเหตุผลซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ร่วมกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานงานเกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมกำหนดแผนการในการป้องกันอุทกภัยในพื้นที่ของตน เป็นรูปแบบพื้นฐานที่นำไปสู่การจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ

2. ควรให้ความสำคัญของการจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวม เป็นวิสัยทัศน์หลักที่หน่วยงานร่วมบูรณาการควรที่จะทำความเข้าใจร่วมกัน ทั้งภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรละทิ้งความคิดถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่ของตน ปรับมุมมองให้เป็นแบบองค์รวมให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจน และลดการเกิดข้อพิพาทในอนาคต

3. พื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีมีมาจากการประสบความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรน้ำในอดีต เพื่อให้ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นทำลายพื้นฐานความสัมพันธ์อันดี หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรน้ำควรส่งเสริม ให้ความรู้ ถ่ายทอดข้อมูล ให้แก่หน่วยงานร่วมบูรณาการ เกิดความเข้าใจและมีข้อมูลเพียงพอที่จะเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจกำหนดแผนการจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การเกิดอุทกภัยในพื้นที่ซึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกเทศไม่มีการรับน้ำเข้าสู่จังหวัดจากแหล่งอื่น ควรศึกษาการจัดการทรัพยากรน้ำที่มีการเชื่อมโยงลำน้ำอันเป็นปัจจัยภายนอกจังหวัดร่วมด้วย

2. การศึกษาครั้งนี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่องค์ประกอบหลักในการจัดการทรัพยากรน้ำ ได้แก่ นโยบายภาครัฐคือแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) กฎหมายคือพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 และการตั้งสถาบันขึ้นมากำกับดูแลด้านน้ำคือ คณะกรรมการลุ่มน้ำป่าสัก ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นการ ดังนั้นการศึกษาในอนาคตจะมีประเด็นที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น และอาจมีมุมมองที่แตกต่างออกไป

3. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเพียงวิธีการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในกลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อป้องกันอุทกภัยในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะในด้านการประสานงาน ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้กล่าวถึงประสิทธิผลของการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในการป้องกันอุทกภัย ดังนั้นหากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเจาะลึกไปถึงประสิทธิผลที่เกิดขึ้นด้วย

รายการอ้างอิง

- บริษัท วอเตอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ คอนซัลแทนส์ กรุ๊ป จำกัด. (2563). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์โครงการวางผังระบายน้ำจังหวัดในลุ่มน้ำป่าสัก เล่มที่ 1/2: พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. (2565). (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำป่าสัก. กรุงเทพมหานคร
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571.
- Begg, C., Callsen, I., Kuhlicke, C., & Kelman, I. (2017). The role of local stakeholder participation in flood defence decisions in the United Kingdom and Germany. *Journal of Flood Risk Management*, 11(2), 180-190.
- Begg, C., Walker, G., & Kuhlicke, C. (2015). Localism and flood risk management in England: The creation of new equalities. *Environmental Planning C*, 33(4), 685-702.
- Bennett, N. R., Mendez, D., Alam, E., & Morgmer, C. (2020). *Inter agency collaboration for natural hazard management in developed countries*. Oxford Research Encyclopedia of Natural Hazard Science.
- Boer, C. L., Vinke-de Kruijf, J., Özerol, G., & Bressers, J. T. A. (2016). Collaborative water resource management: What makes up a supportive governance system. *Environmental Policy and Governance*, 26(4), 229-241.
- Callon, M. (1999). The role of lay people in the production and dissemination of scientific knowledge. *Science Technology and Human Values*, 4(1), 81-94.

- Challies, E., Newig, J., Thaler, T., Kochskämper, E., & Levin-Keitel, M. (2016). Participatory and collaborative governance for sustainable flood risk management: An emerging research agenda. *Environmental Science and Policy*, 55, 275-280.
- Davis, M. D. (2007). Integrated water resource management and water sharing. *Journal of Water Resources Planning and Management*, 133(5), 427-445.
- Dungumaro, E. W., & Madulu, N. F. (2002). Public participation in integrated water resources management: The case of Tanzania. *Physics and Chemistry of the Earth*, 28(20-27), 1009-1014.
- Environment Agency (EA). (2010). *Flood and coastal erosion risk management appraisal guidance*. Bristol.
- Edelenbos, J., Van Buuren, A., Roth, D., & Winnubst, M. (2017). Stakeholder initiatives in flood risk management: Exploring the role and impact of bottom-up initiatives in three 'room for the river' projects in the Netherlands. *Journal of Environmental Planning and Management*, 60(2), 47-66.
- Evers, M., Jonoski, A., Maksimovič, Č., Lange, L., Rodriguez, S. O., Teklesadik, A. et al. (2012). Collaborative modelling for active involvement of stakeholders in urban flood risk management. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, 12(3), 2821-2842.
- Galvez, V., Rojas, R., Bennison, G., Prats, C., & Claro, E. (2019). Collaborate or perish: Water resources management under contentious water use in a semiarid basin. *International Journal of River Basin Management*, 18(4), 421-437.
- Grabs, W., Tyagi, A. C., & Hyodo, M. (2007). Integrated flood management. *Water Science and Technology*, 56(4), 97-103.
- Holmes, R. R., Jr., Schwein, N. O., & Shadie, C. E. (2012). Flood risk awareness during the 2011 floods in the central United States: Showcasing the importance of hydrologic data and interagency collaboration. *Leadership and Management in Engineering*, 12(3), 101-110.
- Howgate, O. R., & Kenyon, W. (2009). Community cooperation with natural flood management: A case study in the Scottish borders. *Area*, 41(3), 329-340.
- Ishiwatari, M. (2016). What are crucial issues in promoting an integrated approach for flood risk management in urban areas. *Japan Social Innovation Journal*, 6(1), 15-26.
- Kjellman, K. E., Harpviken, K. B., Millard, A.S., & Strand, A. (2003). Acting as one?: Co-ordinating responses to the landmine problem. *Third World Quarterly*, 24(5), 855-871.
- Kozuch, B., & Sienkiewicz-Malyjurek, K. (2016). Inter-organisational coordination for sustainable local governance: Public safety management in Poland. *Sustainability*, 8(2), 123.
- Loos, J. R., & Rogers, S. H. (2016). Understanding stakeholder preferences for flood adaptation alternatives with natural capital implications. *Ecology and Society*, 21(3), 32.
- Maskrey, S. A., Mount, N. J., Thorne, C. R., & Dryden, I. (2016). Participatory modelling for stakeholder involvement in the development of flood risk management intervention options. *Environmental Modelling & Software*, 82(3), 275-294.

- McGuire, M., Agranoff, R., & Silvia, C. (2010). *PAR collaborative public administration*. American Society of Public Administration (ASPA).
- Minear, L. (2002). *The humanitarian enterprise: Dilemmas and discoveries*. Kumaran Press.
- O'Donnell, E.C., Lamond, J. E., & Thorne, C. R. (2018). Learning and action alliance framework to facilitate stakeholder collaboration and social learning in urban flood risk management. *Environment Science and Policy, 80*(1), 1-8.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2015). *Stakeholder engagement for inclusive water governance*. Paris.
- Otto, A., Hornberg, A., & Thieken, A. (2016). Local controversies of flood risk reduction measures in Germany: An explorative overview and recent insights. *Journal of Flood Risk Management, 11*(3), 382-394.
- Ritchie, B. W. (2004). Chaos, crises and disasters: A strategic approach to crisis management in the tourism industry. *Tourism Management, 25*(3), 669-683.
- Samuels: G. (2012). *Stakeholder involvement in flood risk management-contribution from the flood site project*. Paper presented at the conference of WGF Thematic workshop: Stakeholder Involvement in Flood Risk Management, Bucharest, Romania.
- Serra-Llobet, A., Conrad, E., & Schaefer, K. (2016). Governing for integrated water and flood risk management: Comparing top-down and bottom-up approaches in Spain and California. *Water, 8*(10), 445.
- Subramanian, A. N. (2018). *The influence of institution on coordination among the actors involed in flood management*. [Unpublished master's thesis]. Urban Management of Erasmus University Rotterdam
- Sulaiman, N., She, T. W., Fernando, T., Chan, S. W., Roslan, A. F., Kamalia, S. K. et al. (2019). Multi-agency collaboration in flood disaster management in Sarawak, Malaysia. International. *Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE), 8*(8), 411-419.
- Tan: L., Jackson, S., Oliver:, Mackenzie, J., Protor, W., & Ayre, M. (2008). *Collaborative water planning: Context and practice*. Literature Review, Report to the Tropical Rivers and Coastal Knowledge (TRaCK) program. Land and Water Australia, Canberra.
- United Nations Economic Commission for Europe (UNECE). (1999). *Convention on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters*. Aarhus, Denmark: United Nations Economic Commission for Europe.
- United Nations. (2021,7 March). *Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all*. <https://sdgs.un.org/goals/goal6>
- Upson, I. J. (2013). *Examining the role of interagency coordination when addressing flood risk management and flood disasters in Southern Illinois*. [Unpublished master's thesis]. Southern Illinois University Carbondale
- Van Herk, S., Zevenbergen, C., Rijke, J., & Ashley, R. (2011). Collaborative research to support transition towards integrating flood risk management in urban development. *Journal of Flood Risk Management, 4*(4), 306-317.

- Wehn, U., Rusca, M., Evers, J., & Lanfranchi, V. (2015). Participation in flood risk management and the potential of citizen observatories: A governance analysis. *Environmental Science & Policy*, 48(2), 225-236.
- Wuni, M. T. (2008). *Inter-agency coordination for effective humanitarian relief operation: The case of 2007 floods in Northern Ghana*. [Unpublished master's thesis]. the International Institute of Social Studie.